

Enw'r Ymgeisydd	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd

CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU
Tystysgrif Gyffredinol Addysg Uwchradd

WELSH JOINT EDUCATION COMMITTEE
General Certificate of Secondary Education

205/55

ASTUDIAETHAU CREFYDDOL

MANYLEB A

PAPUR E

IDDEWIAETH

A.M. DYDD GWENER, 23 Mehefin 2006

(1 awr 45 munud)

	Gadewch yn wag
ADRAN A	
ADRAN B	
ADRAN C	
Is-gyfanswm	
ACY	
CYFANSWM	

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Llyfr ateb 4 tudalen.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch **bob** cwestiwn yn Adrannau **A** a **B** ar y llinellau priodol yn y llyfryn hwn.

Yn Adran **C** atebwch **ddau** gwestiwn yn y llyfr ateb a ddarperir ar wahân, ac yna rhowch hwnnw yn y llyfryn cwestiwn-ac-ateb hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Dangosir nifer y marciau sydd ar gael mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran-gwestiwn.

Cewch farciau am ansawdd eich cyfathrebu ysgrifenedig.

Ni roddir tystysgrif i ymgeisydd a geir yn ymddwyn yn annheg yn ystod yr arholiad.

ADRAN A

Atebwch bob cwestiwn yn yr adran hon ar y llinellau priodol.

1. (a) Beth yw *mezuzah*? [1]

.....
.....
.....

(b) Beth yw *kippah*? [1]

.....
.....
.....

(c) Ar gyfer beth mae synagog yn cael ei ddefnyddio? [2]

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(ch) Pam mae Rosh Hashanah yn ŵyl bwysig i Iddewon? [2]

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(d) Beth yw rôl y *sandek* yn yr enwaediad?

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(dd) Eglurwch bwrpas y *ketubah* (cytundeb priodasol) i Iddewon.

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(e) Beth mae Iddewon yn ei gredu am Farn?

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(f) Nodwch rôl y *mohel* o fewn y ffydd Iddewig.

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ff) Eglurwch agweddau Iddewig tuag at ryw cyn priodi. [3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(g) Eglurwch beth mae *tzedaka* yn ei olygu. [3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ADRAN B

Atebwch bob cwestiwn yn yr adran hon ar y llinellau priodol.

2. Astudiwch y llun isod ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Croesawu'r Shabbat.

- (a) Sut mae'r Shabbat yn cael ei groesawu i mewn i'r cartref Iddewig? [2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- (b) Nodwch **ddau** beth sy'n digwydd yn ystod seremoni'r *Havdalah*. [2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(c) Pam mae'r Shabbat yn bwysig i Iddewon?

[3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ch) Eglurwch sut mae rhieni Iddewig yn annog eu plant i fod yn Iddewon ffyddlon.

[3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(d) Sut gallai Iddewon heddiw gynllunio a threfnu eu ffordd o fyw er mwyn cadw'r Shabbat? [4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(dd) 'Mae'n hanfodol cael diwrnod o orffwys llwyr.'
Ydych chi'n cytuno? Rhwch resymau neu dystiolaeth i gefnogi eich safbwynt. [4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Astudiwch y wybodaeth isod ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Mae casineb wedi cael ei ddangos tuag at yr Iddewon am ganrifoedd lawer. Yn ystod yr Ail Ryfel Byd, llofruddiodd Adolf Hitler a'r Natsïaid chwe miliwn o Iddewon yn systematig. Yr enw am y drosedd fawr hon yn erbyn dynoliaeth yw'r Holocaust.

(a) Beth yw gwrth-Semitiaeth? [2]

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(b) Nodwch **ddwy** ffordd y mae Iddewon wedi cael profiad o wahaniaethu. [2]

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(c) Eglurwch sut y dioddefodd Iddewon mewn gwerylloedd crynhoi yn ystod yr Holocaust. [3]

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(ch) Eglurwch agweddau Iddewig tuag at gyfiawnder.

[3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(d) Eglurwch sut mae Iddewon yn cadw'r cof am yr Holocaust yn fyw heddiw.

[4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(dd) 'Ni ddylem byth anghofio'r Holocaust.'
Ydych chi'n cytuno? Rhowch resymau neu dystiolaeth i gefnogi eich safbwynt. [4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ADRAN C

*Atebwch **ddau** gwestiwn.*

*Ysgrifennwch eich atebion yn y llyfr ateb a ddarperir ar wahân, ac yna rhowch
hwnnw yn y llyfryn cwestiwn-ac-ateb hwn.*

- 4.** (a) Eglurwch beth mae'r Deg Gorchymyn yn ei ddweud wrth Iddew am sut mae trin eraill. [4]
- (b) Disgrifiwch y Torah **ac** eglurwch ei bwysigrwydd i Iddewon. [8]
- (c) 'Mae'n bwysig cael arweiniad llyfrau sanctaidd yn y gymdeithas heddiw.'
Ydych chi'n cytuno? Rhowch resymau neu dystiolaeth dros eich ateb, gan ddangos eich bod
wedi ystyried mwy nag un safbwynt. [8]
- 5.** (a) Eglurwch agweddau Iddewig tuag at bwrpas priodas. [4]
- (b) Disgrifiwch **ac** eglurwch beth sy'n digwydd mewn seremoni briodas Iddewig. [8]
- (c) 'Mae'n hanfodol i Iddewon briodi o fewn y grefydd.'
Ydych chi'n cytuno? Rhowch resymau neu dystiolaeth dros eich ateb, gan ddangos eich bod
wedi ystyried mwy nag un safbwynt. [8]
- 6.** (a) Eglurwch beth mae'n ei olygu i gadw cartref Kosher. [4]
- (b) Disgrifiwch sut mae Iddewon yn dathlu'r Pesach **ac** eglurwch ei bwysigrwydd i Iddewon. [8]
- (c) 'Mae'n amhosibl i Iddewon gadw'r deddfau bwyd yn y gymdeithas heddiw.'
Ydych chi'n cytuno? Rhowch resymau neu dystiolaeth dros eich ateb, gan ddangos eich bod
wedi ystyried mwy nag un safbwynt. [8]